

تولید و تلفیق داده‌های توصیفی و مکانی شهر جهت تصمیم‌سازی در حوزه فرهنگی (مطالعه موردی شهر بندرعباس)

رسول مهدوی نجف‌آبادی: استادیار ژئومورفولوژی، دانشگاه هرمزگان، بندرعباس، ایران*

چکیده

با گسترش بسیار وسیع شهرها و افزایش سرسام آور حجم اطلاعاتی که باید برای مدیریت شهری پردازش شوند اهمیت استفاده از جی آی اس یا سیستم‌های مرتبط با داده‌های فضایی در برنامه‌ریزی شهری را آشکار می‌سازد. در این مطالعه برای تولید سامانه مدیریت مراکز فرهنگی شهر بندرعباس مراحل مختلفی صورت گرفت که عبارتند از: تعریف جامع از مراکز اوقات فراغت و تعیین سن جوانان هدف، شناسایی سازمان‌های مرتبط با امور جوانان، تهیه نقشه‌های پایه اعم از دیجیتالی و آنالوگ، مطالعات میدانی و بررسی صحت اطلاعات، ورود نقشه‌های پایه شهر در محیط رایانه، ثبت موقعیت مکانی مراکز بر روی نقشه‌های زمین مرجع شده و تهیه بانک اطلاعاتی برای هر نقشه به تفکیک. در بخش نتایج، اطلاعات مکانی محدوده و نام مراکز گذران اوقات فراغت و همچنین، توسعه و تغییرات محدوده شهر بر روی نقشه‌ها اعمال گردید. این اطلاعات با دقت ۱:۲۰۰۰ و به تعداد ۴۳ شیت قطع A0 و با حدود ۴۵۰ مرکز گذران اوقات فراغت تولید گردید. در بخش نتایج اطلاعات توصیفی، جداول اطلاعاتی از سه فیلد با عنوان‌های نام محل، نوع فعالیت و آدرس محل از ۱۳۵۰ خانه اطلاعاتی تشکیل شده است. نتایج آنالیز نشان می‌دهد که در برخی از مناطق نظیر محله ۲۰۰۰ و یا تپه الله اکبر، تعداد و تنوع مراکز اوقات فراغت به نسبت تراکم جمعیتی جوان کمتر از حد استاندارد بوده و در مناطق مرکزی شهر نظیر محدوده فلکه برق و دارایی با تراکم بیش از اندازه مواجه است. تعداد این مراکز به ۴-۸ برابر مناطق محرومتر می‌رسد. با لحاظ نمودن تنوع مراکز، این مقدار تا ۱۱ برابر نیز افزایش می‌یابد. ضمن این که پراکنش این مراکز با لحاظ نوع فعالیت در کلیه مناطق یکنواخت نیست. کمبود مراجعه کنندگان و تعطیلی برخی از مراکز واقع شده در مرکز شهر صحت آنالیز را نیز تایید می‌نماید. ساماندهی توزیع و پراکنش مراکز فرهنگی شهر در آینده و همچنین تاثیر گذاری حداکثری از جمله اهداف مدیریت فرهنگی در توسعه و برنامه‌ریزی هوشمند شهر بندرعباس به عنوان پیشنهاد، مد نظر است.

واژه‌های کلیدی: مدیریت شهری، مراکز فرهنگی، داده مکانی، سیستم‌های اطلاعات جغرافیایی، شهر بندرعباس

۱- مقدمه

۱-۱- طرح مسأله

امروزه علم چنان پیشرفتی کرده که با هماهنگی ایجاد شده بین سخت افزار و نرم افزار، سیستمی را بنا نهاده که داده های رقومی مکاندار را پردازش و خروجی های آن مطابق میل تحلیل گر، احتیاجات یک منطقه را بررسی و نتیجه را اعلام می نماید. استفاده از اطلاعات صحیح و به هنگام و همچنین تجزیه و تحلیل سریع آن، به تصمیم گیریها در کوتاهترین زمان ممکن کمک می کند (DeMers, 2002: 48). این موضوع در مدیریت بحران بیشتر اهمیت پیدا می کند. بنابراین استفاده از فن آوریهای جدید می تواند بازوی کمکی مناسبی در اطمینان و زمان تصمیم گیری مدیران باشد. از این ابزارها می توان به، سیستمهای اطلاعات جغرافیایی^۱، سیستم تعیین موقعیت جهانی^۲، و سنجش از دور^۳ اشاره نمود (علوی پناه، ۱۳۸۳: ۳۵). با استفاده از GIS نقشه های موضوعی مختلف که نشان دهنده شرایط محیطی و منطقه ای است، تهیه و تولید می گردد. در مراحل پیشرفته تر با تلفیق لایه های اطلاعاتی موجود و مدیریت آن برای نیل به اهداف، مخصوصا در مکانیابی موضوعی، استفاده می شود (فاطمی و همکاران، ۱۳۸۵: ۲۲). بنابر این علاوه بر توانایی در تهیه نقشه، دارای قابلیت آنالیز و بهره برداری از اطلاعات مکانی و توصیفی است (مخدوم و همکاران، ۱۳۸۳: ۵۵). در تصمیم گیریها هر چه سعی در انجام دقیق امور باشد، باز هم نکات متعددی، نادیده باقی می ماند. اما استفاده از سیستم GIS این

فرصت را می دهد که کلیه نکات مد نظر تحلیل گر انجام شود (Bonham, 1994: 38). اهمیت استفاده از جی ای اس در برنامه ریزی شهری با گسترش بسیار وسیع شهرها و افزایش سرسام آور حجم اطلاعاتی که باید برای مدیریت شهری پردازش شوند آشکار شده است (Anonymous, 1994: 56). راه مواجهه با چنین حجمی از اطلاعات و بهره برداری صحیح از آنها استفاده از سیستم هایی است که در ارتباط با داده های فضایی جی ای اس راهگشای این مشکل می باشد (Bateman, 1995: 75). یکی از عوامل موثر در بهبود مدیریت شهری، نظارت و هدایت مراکز فرهنگی آن می باشد که در این مطالعه به آن پرداخته شده است.

۱-۲- اهمیت و ضرورت

کاربرد سیستمهای اطلاعات جغرافیایی در ایران مدتی است که مورد توجه قرار گرفته و مدیران برای حل معضلات منطقه ای و یا ناحیه ای درصدد بهره گیری از آن می باشند. این فن آوریها در مقابل سرعت عملی که فراهم می آورد، نسبت به روشهای سنتی ارزانتر بوده و دارای توجیه اقتصادی است. علاوه بر جلوگیری از شکست طرحها، در هزینه ها و وقت نیز صرفه جویی خواهد شد (مهدوی، ۱۳۸۳: ۱۵). GIS این توانایی را دارد که بین اطلاعات مختلف ذخیره شده اعم از نقشه یا آمار، ارتباط و همبستگی مناسب و سریع برقرار کند (خواجه الدین، ۱۳۸۵: ۲۵). در استفاده از GIS فاکتورهای لازم عبارتند از:

- جمع آوری اطلاعات و بهنگام کردن داده ها با

توجه به هزینه و وقت؛

- وجود کاربر متخصص و ماهر؛

¹ Geographic Information Systems(GIS)

² Global Position Systems(GPS)

³ Remote Sensing(RS)

۱-۴- پیشینه پژوهش

در مطالعه ای با عنوان مدیریت محیط شهری و مدلسازی، اشاره به ساختار مکانی و عوارض شهری می نماید و پویایی و تحرک در شهر را از علائم کیفیت آن شهر می داند که با سیستم جی ای اس می توان آن را مدیریت نمود. این پروژه در شهرهای وین، برلین، جنوا، میلان و آتن انجام شده است (Fedra, 1999: 443). برای مدیریت زباله در پایتخت لائوس با استفاده از جی ای اس اقدام به جمع آوری اطلاعات در مورد محل‌های جمع آوری زباله، ترکیب زباله و بازیافت زباله شد با تشکیل نقشه و جدول اطلاعاتی توانستند به مدیریت زباله در پایتخت کمک شایانی بنمایند (Sengtianthr, 2002: 3). همچنین برای سیستم کنترل مالیات و سیستم حمل و نقل شهرهای برزیل از این سیستم استفاده شده است (Filo et al, 2002: 2). در مطالعه ای با تهیه اطلاعات عوارض شهری و سه بعدی سازی ساختمانها، خیابانها، فضاهای خارجی و مراکز شهری برای توسعه همه جانبه شهر و توسعه ساختمانها بر اساس شرایط استاندارد تعریف شده بهره گرفتند (Pham et al, 2007: 10). رهنما و آقاجانی، توزیع فضایی اطلاعات مکانی کتابخانه های شهر مشهد را با استفاده از مدل‌های تحلیل فضایی و تکنیک‌های مربوط به حد همبستگی فضایی مورد مطالعه قرار داد. نتایج نشان داد که توزیع ناعادلانه کتابخانه ها در سطح نواحی و ناهمگنی و عدم شباهت و ناپیوستگی واحدهای ناحیه ای به لحاظ شاخص کتابخانه بر اساس وسعت آنها می باشد. همچنین رابطه منفی بین تراکم جمعیت و الگوی توزیع کتابخانه در سطح نواحی شهر وجود دارد (رهنما و آقاجانی، ۱۳۸۷: ۱). پیرمرادی و جوادیان

- آنالیز داده ها و اطلاعات جهت اهداف

مختلف (هاکسهولد، ۱۳۸۰: ۱۲).

گسترش سریع شهرها، اکثر کشورها را با مشکلات متعددی مواجه ساخته است به طوری که نه تنها سیاست های شهر سازی بلکه مسایل اقتصادی- اجتماعی و زیست محیطی مناطق شهری تحت تاثیر این پدیده قرار گرفته اند. هر چند افزایش جمعیت علت اولیه گسترش سریع شهرها محسوب می شود، لیکن پراکندگی نا معقول آن اثرات نا مطلوبی بر محیط طبیعی و فرهنگی جوامع می گذارد. رشد هوشمند به عنوان یکی از راهکارهای مقابله با پراکندگی توسعه شهری است که جایگزینی برای پراکندگی محسوب می شود. در رشد هوشمند شهر می توان تصمیمات توسعه را پیش بینی، منصفانه و ثمربخش کرد. همچنین توسعه کنونی را هدایت و توانمند ساخت (قربانی، ۱۳۸۷: ۱۶۳).

۱-۳- اهداف

از اهداف این مطالعه می توان به شناسایی و ثبت مراکز گذران اوقات فراغت جوانان شهر بندرعباس در محیط سیستمهای اطلاعات جغرافیایی اشاره نمود. ضمن اینکه در این مطالعه به ابعاد و چگونگی شرایط فعلی مراکز فرهنگی شهر چه از نظر تعداد، تنوع و نوع فعالیت پرداخته شده است که در آینده می توان انتظار داشت که بتوان با استفاده از این سامانه، توزیع و پراکنش متوازن مراکز و همچنین تاثیرگذاری مطلوبتر با لحاظ کمیت و کیفیت را مدیریت نمود. همچنین می توان جهت احداث و صدور مجوز برای مراکز فرهنگی با مدیریت واحد اعمال نظارت داشت.

همچنین اولویت این قشر در مسائل فرهنگی انتخاب گردید.

برای انجام مطالعه مذکور مراحل مختلفی صورت گرفت که عبارتند از:

- تعریف جامع از مراکز اوقات فراغت

با داشتن تعریفی مشخص از مراکز اوقات فراغت جوانان، می‌توان آنها را در شهر تفکیک نمود. مراکز اوقات فراغت بدینصورت تعریف گردید:

کلیه مراکزی که در گذران زمان فراغت جوانان در بخشهای مختلف مهارتی، آموزشی، فرهنگی و هنری، ورزشی و مذهبی در بخشهای دولتی و غیر دولتی فعالیت می‌کنند به عنوان مراکز اوقات فراغت تلقی می‌شوند. از جمله این مراکز می‌توان به مساجد و حسینیه‌ها، مراکز و باشگاههای ورزشی، برخی مدارس و هنرستانها در مقاطع مختلف، آموزشگاههای علمی و مهارتی، دانشگاهها و پارکها اشاره نمود. ذکر این نکته ضروری است که مدارس و دانشگاهها علاوه بر وظایف اصلی خود در زمینه آموزش و پرورش در حوزه اوقات فراغت نیز فعال می‌باشند.

- تعیین محدوده سنی گروههای هدف

تعیین گروه هدف با تعیین محدوده سنی می‌تواند تا حدود زیادی، موضوع شناسایی و تفکیک مراکز گذران اوقات فراغت موجود در شهر را مشخص سازد. سازمانهای متولی جوانان تعریفهای مختلفی از این محدوده سنی ارائه نموده اند که از آن جمله می‌توان به سازمان ملی جوانان اشاره نمود که سنین بین ۱۴ تا ۲۹ سال را به عنوان جوان معرفی می‌نماید. در این مطالعه نیز از همین محدوده سنی به عنوان

با استفاده از سامانه اطلاعات مکانی و فرآیند تحلیل سلسله مراتبی، بهترین مکانها برای احداث مدارس جدید را تعیین نمود (پیرمادیان و جوادیان، ۱۳۸۷: ۲). پرهیزگار اقدام به بررسی میزان کارایی مدل‌های تصمیم‌گیری چند معیاره در انتخاب مکان احداث مراکز فرهنگی نمود. این مدلها ظرفیتهای زیادی در تصمیم‌گیری و اولویت بندی آنها ایفا می‌نمایند (پرهیزگار، ۱۳۸۷: ۳). ملکی و همکاران با جی‌ای اس بهترین مکانها برای احداث کتابخانه عمومی را برای شهر اهواز را به انجام رسانیدند (ملکی و همکاران، ۱۳۸۷: ۵). کاظمی توزیع فضایی مراکز آموزشی شهر اردستان در اصفهان را بر اساس روش تحلیل شبکه مورد ارزیابی قرار داد. ارزیابی وی می‌تواند در مدیریت آموزشی شهر به کار گرفته شود (کاظمی، ۱۳۸۷: ۷).

۱-۵- روش تحقیق

به طور کلی، استفاده از ابزارهای نوین مدیریت شهری و آنهم در حوزه امور فرهنگی و اوقات فراغت جوانان سبب ساماندهی، مدیریت آتی، مکانیابی صحیح و تاثیر گذار و همچنین توزیع و پراکنش مطلوب تر این مراکز می‌شود. طراحی و تولید سامانه مدیریت مراکز فرهنگی شهر با استفاده از GIS در شهر بندرعباس نیز در همین راستا تدوین و تهیه گردید. لازم به ذکر است که با توجه به گستردگی حوزه عملکردی مسائل فرهنگی، از بین آنه مراکز گذران اوقات فراغت جوانان به عنوان مراکز فرهنگی، هدف گذاری گردیدند. انتخاب این مراکز به لحاظ مرتبط بودن با بخش عمده ای از جوانان شهر و

شامل: شهرداری، استانداری (معاونت مطالعات و برنامه ریزی)، سازمان مسکن و شهرسازی و فرمانداری بودند.

- مطالعات میدانی

یکی از بخش‌های مطالعه که نیاز به زمان و دقت زیادی داشت مربوط به این قسمت بود به طوری که کلیه مراکز اوقات فراغت به شرح زیر شناسایی و به عنوان ورودی مطالعه ثبت گردید.

الف- جستجو و شناسایی کلیه مراکز گذران اوقات فراغت به تفکیک نوع هر یک از آنها بصورت محله ای و کوچه به کوچه

ب- ثبت دقیق موقعیت مکانی مراکز اوقات فراغت بر روی نقشه های موجود و یا احیاناً در صورت عدم ثبت توسعه شهر بر روی نقشه، ضمن ترسیم کروکی محل نظیر معابر و مکانهای معرف، اقدام به ثبت مرکز مربوطه بر روی نقشه گردید.

ج- ثبت اطلاعات توصیفی مراکز شامل: نام مرکز، نوع فعالیت و نوع امکانات و همچنین آدرس دقیق به صورت جدولی و به فرمت داده تخت

- ورود نقشه های پایه در محیط GIS

نقشه های پایه شامل نقشه های شهری با عوارضی چون شبکه معابر، میادین و مناطق مسکونی، اداری و تجاری است. با اسکن نمودن نقشه ها در قطع A0 و به فرمت گرافیکی به محیط نرم افزار ArcGIS منتقل یافتند. سپس کلیه نقشه ها با داشتن حداقل چهار نقطه با مختصات مشخص، زمین مرجع شدند.

- ورود موقعیت مکانی

با ثبت موقعیت مکانی و مختصات مراکز بر روی نقشه های شهری زمین مرجع شده، از مرحله قبل،

مخاطبان مراکز اوقات فراغت شهر بندرعباس بهره گرفته شد.

- رهگیری اطلاعات آماری

با مراجعه به سازمانهای متولی امور جوانان از آمار و اطلاعات توصیفی و مکانی موجود در خصوص مراکز تحت پوشش هر کدام استفاده گردید. این سازمانها عبارت بودند از:

سازمان آمار و ثبت احوال، دانشگاه هرمزگان و دانشگاه آزاد واحد بندرعباس، سازمان ایرانگردی و جهانگردی، میراث فرهنگی و صنایع دستی، سازمان آموزش و پرورش، سازمان تبلیغات اسلامی، اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، سازمان بهزیستی، سازمان آموزش فنی و حرفه ای، حوزه علمیه خواهران و برادران، هلال احمر، سازمان اوقاف و امور خیریه، اداره کل تربیت بدنی، نیروی مقاومت بسیج، فرمانداری. مشکلی که در این خصوص وجود داشت، فقدان آمار صحیح و به روز شده بود. بنابراین مطالعات میدانی در سطح شهر جهت جستجو و اطلاع از مراکز گذران اوقات فراغت و ثبت اطلاعات مکانی و غیر مکانی آن مجدداً صورت گرفت.

- جمع آوری اطلاعات مکانی

اطلاعات مکانی جمع آوری شده شامل نقشه های پایه اعم از دیجیتالی و آنالوگ در شهر بندرعباس می باشد. نقشه های موجود عمدتاً به صورت هاردکپی بودند که اسکن شده و به عنوان ورودی در محیط GIS استفاده گردیدند. نقشه های شهری مذکور مربوط به سالهای گذشته بودند و مناطق توسعه یافته یا تغییر کاربری داده شده در آنها لحاظ نشده بود که بهنگام سازی نقشه ها را ضروری ساخت. سازمانها و نهادهایی که برای تهیه اطلاعات مذکور مراجعه گردید

شرطی (query builder) تحلیلهای آماری لازم را ارائه نمود.

۱-۶- محدوده و قلمرو پژوهش

محدوده مورد مطالعه، شهر بندرعباس، مرکز استان هرمزگان و در جنوب ایران می باشد. قرار گرفتن این شهر در کنار خلیج فارس و همچنین رشد و توسعه فعالیت‌های تجاری در این شهر بندری، باعث گسترش سریع فضای شهری در این ناحیه شده است. از مشخصات این شهر رشد طولی آن و به موازات ساحل است. شکل (۱) موقعیت این شهر را بر روی نقشه و تصاویر ماهواره ای نشان می دهد.

شکل ۱- موقعیت شهر بندرعباس بر روی نقشه و تصاویر ماهواره‌ای

(www.googleearth.com و سازمان جغرافیایی نیروهای مسلح، ۱۳۸۹)

۲-۱- مراکز گذران اوقات فراغت

مکانی که در زمانی به غیر از انجام وظائف اصلی جوانان اعم از تحصیل، شغل و امور روزانه مورد استفاده قرار می گیرد به عنوان محل گذران زمان فراغت محسوب می شود. بعلاوه این که دامنه سنی آنها نیز با اهمیت است. این مراکز در بخشهای مختلف مهارتی، آموزشی، فرهنگی و هنری، ورزشی و

داده های مکانی مراکز گذران اوقات فراغت در محیط GIS وارد شدند. اطلاعات ورودی شامل محدوده محل و نام آن است.

- تولید بانک اطلاعاتی

بانک اطلاعاتی متصل شده به داده های مکانی (نقشه ها) شامل اطلاعات توصیفی مراکز اوقات فراغت می گردد که در ۴ فیلد اطلاعاتی طراحی و تکمیل گردید. این فیلدها شامل نام محل، نوع فعالیت، حوزه فعالیت و آدرس محل است.

بنابراین، با داشتن نقشه های رقومی بهنگام شده از مراکز اوقات فراغت شهر بندرعباس و همین طور اطلاعات توصیفی متصل به آن، می توان آنها را مورد تجزیه و تحلیل قرار داد و در ساختارهای

۲-۲ مفاهیم و مبانی نظری

از آنجا که بخش مهمی از جامعه یعنی جوانان مخاطب پژوهش حاضر بوده و از بین مراکز فرهنگی شهر آن دسته ای مورد تاکید هستند که در حوزه گذران اوقات فراغت فعالیت می کنند بنابراین، به شرح و توضیح این مفاهیم پرداخته می شود:

بخش اطلاعات مکانی

همان گونه که ذکر گردید در تحقیقات میدانی، محدوده و نام مراکز گذران اوقات فراغت و همچنین، توسعه و تغییرات محدوده شهر نیز همزمان به صورت دستی بر روی نقشه‌ها اعمال گردید. این اطلاعات با قلم نرم افزار بر روی نقشه‌های زمین مرجع شهری با دقت ۱:۲۰۰۰ که با عوارض بزرگراهها، خیابانهای اصلی و فرعی، کوچه‌ها، ساختمانها و مراکز دولتی و تجاری و منازل مسکونی مشخص شده است، ثبت گردید. این قسمت با ۴۳ نقشه در قطع A0 و با حدود ۴۵۰ مرکز گذران اوقات فراغت شامل: مراکز دانشگاهی، فرهنگی، ورزشی، فنی حرفه‌ای، آموزشگاههای خصوصی، مساجد و حسینیه‌ها، پایگاههای بسیج، کتابخانه‌ها، پارکها، ویدئو کلپها، دبیرستانها و هنرستانها و مراکز هنری تولید گردید. مراکز اوقات فراغت به صورت پلی گون که بیانگر محدوده آن می باشد در آلبوم نقشه‌ها مشخص شد. نحوه قرارگیری نقشه‌های مذکور طبق اندکس زیر است.

A
۱ ۲
۳ ۴ ۵
۶ ۷ ۸ ۹
۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵
۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳
۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲
۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶
۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰
۴۱ ۴۲ ۴۳

مذهبی در بخشهای دولتی و غیر دولتی فعالیت می کنند.

۲-۲- گروههای هدف

گروه هدف عبارتست از قشر جوان و فعال جامعه از سن ۱۴ تا ۲۹ سال. سازمان ملی جوانان نیز قشر سنی یاد شده را جوان تلقی می کند.

۳-۲- اطلاعات مکانی و توصیفی

به مجموعه ای از اطلاعات که از دو بخش متصل به هم یعنی نقشه و جدول توصیفی اطلاق می گردد. به طوری که موقعیت مکانی محل را به همراه پارامترهای توصیفی تشریح می نماید. این موضوع در محیط نرم افزاری GIS مفهوم پیدا می کند.

۳- بحث اصلی

وجود اطلاعات مکانی و توصیفی، با دقت و صحت مناسب، به عنوان ابزار اولیه سیستم اطلاعات جغرافیایی، مهمترین نقش را در تجزیه، تحلیل و تصمیم گیری صحیح ایفا می نماید (ای. لگ، ۱۳۸۲: ۲۵). فقدان آمار و اطلاعات پایه رقومی از شهر بندرعباس و همچنین به هنگام نبودن آنها در دو بخش شهری و مراکز اوقات فراغت به تفکیک سازمانهای متولی و عدم وجود اطلاعات جمعیتی جوانان به تفکیک محله، از جمله عوامل زمان بر و پرهزینه مطالعه محسوب می شود. صحت آمار موجود نیز در جای خود قابل تامل است. همچنین با توجه به تعریفهای مختلف از مراکز گذران اوقات فراغت، سعی در گزینش مفهومی بود که محدوده بیشتری از این مراکز را شامل شود. نتایج حاصل طرح را میتوان به دو بخش اطلاعات مکانی و توصیفی تقسیم بندی نمود.

جدول ۱- مقادیر کمترین و بیشترین نسبت مراکز اوقات فراغت در مقایسه با نقشه شماره (۲)

شماره نقشه	تعداد مراکز گذران اوقات فراغت	نسبت نقشه شماره (۲) به نقشه مورد نظر	درجه نسبت
۱	۸۸	-	-
۲	۲۱	۴/۲	کمترین نسبت
۳	۱۱	۸	بیشترین نسبت

ماخذ: نگارنده

- بخش اطلاعات توصیفی

بخش اطلاعات توصیفی شامل جداول اطلاعاتی متصل به داده های مکانی، از سه فیلد با عنوانهای نام محل، نوع فعالیت و آدرس محل تشکیل شده است. بانک اطلاعاتی مذکور شامل ۱۳۵۰ خانه اطلاعاتی است. لازم به ذکر است که در بررسیهای میدانی، اطلاعات دریافتی از سازمانهای متولی مورد، بازنگری قرار گرفت و بهنگام شد. جدولهای اطلاعاتی شماره ۳ و ۲ بانک اطلاعاتی مراکز اوقات فراغت نقشه های شماره ۳ و ۲ را به ترتیب نشان می دهد. بررسیها نشان داد که بیشترین تعداد مراکز اوقات فراغت مربوط به مناطق مرکزی شهر می باشد در حالیکه کمترین آن مربوط به مناطق محروم مانند محله ۲۰۰۰ و تپه الله اکبر در شهر بندرعباس است. ضمن اینکه وضعیتتنوع مراکز گذران اوقات فراغت نیز به همین ترتیب است. از حیث تعداد مراکز گذران اوقات فراغت به تفکیک نوع فعالیت، مساجد و حسینیه ها و آموزشگاههای خصوصی شامل مهارتی، فرهنگی علمی دارای بیشترین تعداد در سطح شهر بندرعباس هستند. در مرتبه سوم مراکز ورزشی شامل سالنها، زمینهای چمن، استخر و باشگاهها و پارکهای با فعالیت ورزشی و همین طور مدارس در مقاطع مختلف تحصیلی قرار

نقشه های شماره ۳ و ۲ با اندکسهای (۱۸ و ۲۷) بخشهایی از مناطق شهری همراه با مراکز اوقات فراغت را نشان می دهند. کمیت و تنوع این مراکز به نسبت جمعیت جوان می تواند شاخصی برای مدیران فرهنگی شهر محسوب شود. اگر نگاهی به نقشه های مذکور بیندازیم، تفاوت در تعداد و تنوع مراکز اوقات فراغت در هر دو مشخص می شود. این نسبت بدون در نظر گرفتن تنوع مراکز در شکل (۲) بیش از ۴ برابر شکل (۳) است در حالیکه نسبت جمعیت جوان بین محدوده سنی ۱۴ تا ۲۹ سال حدود ۱/۵ برابر است. این مسئله نشان می دهد که توسعه مراکز مذکور به نسبت رشد جمعیت جوان صورت نگرفته است. اگر کلیه نقشه های موجود را با نقشه شماره (۲) که دارای بیشترین مراکز اوقات فراغت و جمعیت جوان است، مقایسه نماییم این نسبت تا ۸ برابر افزایش می یابد. این در حالیست که جمعیت جوان در هیچکدام از مناطق به این نسبت رشد نکرده است. در حقیقت توزیع نامتوازن در اعطای مجوز احداث مراکز اوقات فراغت وجود دارد. عدم وجود مخاطب به تعداد مناسب و در برخی موارد تعطیلی این مراکز می تواند مویید این موضوع نیز باشد. جدول شماره (۱) کمترین و بیشترین نسبت تعداد مراکز گذران اوقات فراغت شهر بندرعباس را نسبت به شکل (۲) که دارای بیشترین تعداد مرکز است را نشان می دهد.

تعطیلی قرار گرفتن آنها نیز تایید کننده این نتایج است.

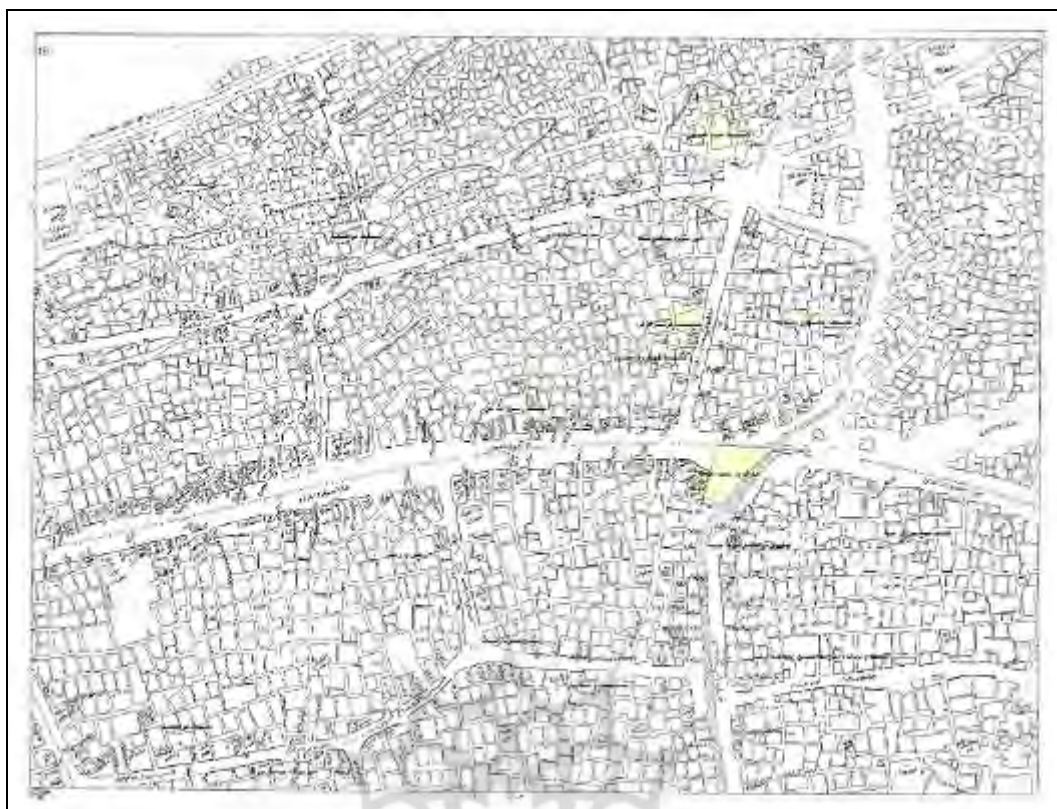
دقت انجام طرح

با انتخاب جامعه آماری به صورت تصادفی-سیستماتیک در سطح شهر بندرعباس و انتخاب نقشه های شماره (۸)، (۱۸)، و (۳۳) طبق اندکس، کلیه مناطق نمونه مجدداً مورد بررسی قرار گرفت و کلیه مناطق گذران اوقات فراغت به طور دقیق تعیین و ثبت گردید. با توجه به ثبت تعداد خطاهای صورت گرفته، دقت مطالعه در حدود ۹۰ درصد تعیین گردید.

دارند. نتایج آنالیزها در ساختارهای شرطی نرم افزار ArcGIS نشان می دهد که نحوه توزیع و پراکنش مراکز در سطح شهر ناهمگون است. با استفاده از ابزار بافر (Buffer) در نرم افزار مربوطه معلوم گردید که حداقل فاصله استاندارد بین دو مرکز با فعالیت مشابه رعایت نشده است. مثلاً در بسیاری از نقاط مرکزی شهر آموزشگاههای کامپیوتر در شعاع کمتر از ۱۰۰ متر نسبت به آموزشگاه همجوار خود و با فعالیت مشابه واقع شده اند که گویای عدم توزیع مناسب آن است. اگر به این موضوع نسبت جمعیت جوان را اضافه نماییم توجیه مسئله را بهتر مشخص می سازد. تعطیلی برخی از مراکز خصوصی و یا در آستانه

شکل ۲- نقشه مراکز گذران اوقات فراغت در یکی از مراکز شهری بندرعباس با اندکس ۲۷ (نگارنده، ۱۳۸۸)

شکل ۳- نقشه مراکز گذران اوقات فراغت در یکی از مراکز شهری بندرعباس با اندکس ۱۸ (نگارنده، ۱۳۸۸)

جدول ۲- جدول اطلاعات توصیفی نقشه شماره (۱) شیت شماره: ۲۷

نام محل	نوع فعالیت	آدرس محل
۱- سالن فجر	سالن سر پوشیده ۳۵۰۰ نفری برای انجام مسابقات - مراسم - بسکتبال والیبال	میدان انقلاب- روبروی شهرداری- خ ورزش
۲- استخر تختی	استخر سر پوشیده و روباز ۱۶۰*۳۳ بانوان و آقایان	میدان انقلاب- روبروی شهرداری- خ ورزش
۳- سالن ورزش (رزمی)	کلاسهای کاراته کونگ فو و ...	میدان انقلاب - روبروی شهرداری- خ ورزش
۴- استادیوم تختی	مجموعه ۳۵۰۰ نفری- زمین چمن- فوتبال- مسابقات	میدان انقلاب- روبروی شهرداری- خ ورزش
۵- سالن کشتی مجید شاهی	مجموعه ۳۰۰ نفری- کشتی فرنگی- آزاد- وزنه برداری	میدان انقلاب- روبروی - شهرداری
۶- هتل هرمز	استخر- باشگاه بیلیارد- استونکر	میدان انقلاب
۷- مسجد محله سر ریگ	نماز- دعا - عزاداری	میدان انقلاب- خ ورزش- کوچه ورزش ۳
۸- حسینیه سر ریگ	عزاداری- تعزیه	خ ورزش- کوچه ورزش ۳
۹- پارک نونهالان	فضای سبز	بلوار آیت الله غفاری- جنب تعاونی مصرف فرهنگیان
۱۰- آموزشگاه کامپیوتر آریا	کلاسهای کامپیوتر	بلوار سید جمال- کوچه شهید مجید شاهی
۱۱- آموزشگاه آفرینش	دوره های مختلف نقاشی	بلوار سید جمال- جنب تعمیر گاه عباسی (سمت پل شهناز)
۱۲- پایگاه بسیج شهید باصره	نظامی	میدان انقلاب- کوچه شهید مجید ناصری- جنب شهرداری
۱۳- محوطه ورزشی و تفریحی	زمین فوتبال	م انقلاب- کوچه شهید ناصری- پشت رستوران گمرگ
۱۴- باشگاه گمرگ	سالن بیلیارد	م انقلاب- جنب شهرداری
۱۵- مسجد و پایگاه بسیج	نماز - بسیج خواهران - کلاس کامپیوتر- قرآن- روحوانی-	بلوار سید جمال- ابتدای چهار راه فاطمیه

فاطمیه(س)	ورزشی	
۱۶- آموزشگاه کلینز	آموزش سازه‌های مختلف	چهار راه فاطمیه- پاساژ پناهی پور- کوچه شهید غلام گلزاری- جنب حسینیه جهرمیها
۱۷- حسینیه جهرمیها	مراسم عزاداری- جشن	سه راه پلنگ صورتی- جنب بانک صادرات و داروخانه دکتر لیاقت
۱۸- آموزشگاه زبان مهرداد ۱	آموزش دوره های مختلف زبان	م ابوذر- جنب بانک کشاورزی- کوچه کامیاب ۳
۱۹- آموزشگاه آرایش لعیلا	آموزش آرایش و گریم بانوان	چهارراه مرادی- کوچه پویش ۹- ساختمان بانک صنعت و معدن روبروی دبستان دانشگاه
۲۰- کافی نت قدس	اینترنت	م ابوذر- داخل هتل قدس
۲۱- دهکده موسیقی	ارائه فیلم- سی دی- نوار- بازی کامپیوتری	م ابوذر- جنب بانک صادرات
۲۲- آموزشگاه آرایش ماه آفرین	آموزش گریم بانوان	م ۱۷ شهریور- جنب مسجد آل عبا- بالای ساختمان پلی پلاستیک
۲۳- حوزه هنری استان هرمزگان(سینما انقلاب قدیم)	کلاسهای تئاتر- داستان- شعر- موسیقی- خطاطی- نقاشی و جشنواره سوره- تک- دارای سالن سینما	م انقلاب- جنب هتل هرمز- ساختمان قدیمی سینما انقلاب
۲۴- آموزشگاه کامپیوتر عصر رایانه ۱	دوره های کامپیوتر	م ۱۷ شهریور- جنب مسجد آل عبا- جنب ماه آفرین (آموزشگاه)
۲۵- آموزشگاه کامپیوتر عصر رایانه مرکزی	دوره های تکمیلی کامپیوتر و حسابداری	م ۱۷ شهریور- رو بروی مسجد آل عبا- کوچه کامیاب ۷
۲۶- کافی نت	اینترنت و وب	م ۱۷ شهریور- رو بروی مسجد آل عبا- کوچه کامیاب ۷
۲۷- آموزشگاه کاوش	دوره های کامپیوتر	م ۱۷ شهریور- ساختمان مصباح- کوچه کامیاب ۶
۲۸- کافی نت	اینترنت	م ۱۷ شهریور- ساختمان مصباح- کوچه کامیاب ۶
۲۹- ویدئوکلوب رضا	ارائه فیلم- نوار- سی دی	م ۱۷ شهریور- کوچه کامیاب ۵
۳۰- آموزشگاه نقاشی ماهی ماه	دوره های نقاشی - طراحی - هنرهای تجسمی	م ۱۷ شهریور- بازار بزرگ سیتی سنتر- طبقه ۳ غرفه F ۲/ ۹۶-۹۷
۳۱- نگارخانه خیابانی شهر	اولین نگارخانه خیابانی کشور با ارائه عکس و نقاشی های هنرمندان	م ۱۷ شهریور- بازار بزرگ سیتی سنتر
۳۲- هلال احمر	دوره های آموزشی کمکهای اولیه و امداد و ماشین نویسی- خطاطی طراحی- رنگ روغن- هویه کاری- معرق کاری- دارای کتابخانه با ۱۰۰۰ جلد کتاب	بین میدان ابوذر و میدان ۱۷ شهریور- جنب هتل قدس- طبقه فوقانی داروخانه هلال احمر
۳۳- آموزشگاه کدبانو	آموزش آشپزی	چهار راه مرادی- خ شهید نظری- جنب بانک مسکن - ساختمان کیانا- کوچه رضوان ۲
۳۴- آموزشگاه دریا رایانه	آموزش دوره های کامپیوتر	م ۱۷ شهریور- سمت غرب رو بروی معبد هندوها- فردوسی ۸
۳۵- آموزشگاه زبان تهران	آموزش دوره های زبان	میدان ۱۷ شهریور- جنب بازار ستاره شهر
۳۶- دارالترجمه رسمی	آموزش و ترجمه زبان انگلیسی	میدان ۱۷ شهریور- جنب بازار ستاره شهر
۳۷- سینما و شهر بازی	افتتاح نشده	میدان ۱۷ شهریور- بازار بزرگ ستاره شهر
۳۸- دانشکده فنی امیر کبیر	دارای کارگاه فنی- بسیج- دوره های آموزشی	م ۱۷ شهریور- جنب هتل آتیلا
۳۹- پایگاه بسیج آموزش و پرورش	بسیج اداری	م برق- خ دکتر بهشتی- آموزش و پرورش ناحیه ۲
۴۰- دانشسرای تربیت معلم حضرت زینب(س)	نمازخانه- زمین بسکتبال- تیس سالن ورزشی	م ۱۷ شهریور- خ شریعتی
۴۱- نگارین	خطاطی- هنرهای تجسمی	چهارراه فاطمیه- خ سید جمال- کوچه طیب- نرسیده به تزیینات شیوا
۴۲- زبانسرای دانش	آموزش دوره های زبان	چهار راه فاطمیه- کوچه بینش ۷

۴۳- حسینیه نجات	عزاداری- سینه زنی- قرآن- احکام- مولودی- جشن- دعا کمیل- پایگاه بسیج خواهران	چهارراه فاطمیه-خ شریعتی شمالی- کوچه جاودان - ۴ پشت عکاسی بهرننگ
۴۴- نگارستان	موسیقی- خطاطی- طراحی ...	بلوار سید جمال- نرسیده به چهار راه فاطمیه- مجتمع سپیدار- کوچه پیش ۲
۴۵- کامپیوتر معراج اندیشه	دوره کامپیوتر	بلوار سید جمال- نرسیده به چهار راه فاطمیه- بالای عکاسی ساسان
۴۶- آموزشگاه آینه نقاشی	نقاشی با کامپیوتر- گرافیک تاریخ- هنر- مجسمه- نگارگری چهره	خ شهید کازرونی ساختمان میلاد رحیل ۴
۴۷- کافی نت	اینترنت	خ شهید کازرونی- کوچه رحیل ۲
۴۸- زیبای بندر	آموزشگاه گریم	ابتدای خ شهید کازرونی- ساختمان گالی هیش- کوچه رحیل ۲- جنب پاساژ طباطبایی
۴۹- کامپیوتر ایده آل	دوره های کامپیوتر و حسابداری	چهار راه مرادی- خ دکتر بهشتی- بالای ساختمان بانک و داروخانه
۵۰- حسینیه لاریها	مراسم- دعا- روضه- سینه زنی- جشن	خ شهید کازرونی- کوچه رحیل ۱۴
۵۱- آموزشگاه چلیپا	دوره های خطاطی- طراحی	خ شهید کازرونی- رحیل ۱۴- رو بروی حسینیه لاریها
۵۲- بدنسازی	کلاس بدنسازی و سالن	انتهای خ شهید کازرونی- ابتدای کوچه رحیل ۲۴
۵۳- آموزشگاه راژمان	کلاس های کامپیوتر	خ شریعتی شمالی- طبقه فوقانی شیرینی سرای سجودی- بعد از کوچه جاودان ۱۳
۵۴- زمین ورزشی	زمین آسفالته- بسکتبال	خ شریعتی- قبل از جاودان ۱۳ رو بروی فروشگاه پاکدامن
۵۵- سه زیارتان	تعزیه- عزاداری- روخوانی قرآن	میدان شریعتی- کوچه خاطره ۱۳ جنب مسجد علی ابن ابیطالب
۵۶- مسجد علی ابن ابیطالب	نماز- دعا- قرآن	میدان شریعتی- کوچه خاطره ۱۳
۵۷- باشگاه بدنسازی میراد	کلاسهای بدنسازی	بلوار ناصر- بلوار آیت الله غفاری- کوچه غفاری ۸
۵۸- مسجد قدس	دعا- نماز جماعت- قرآن- تفسیر- مراسم- جشن- عزاداری- شورای محل- اعتکاف	خ آیت الله غفاری- بلوار ناصر
۵۹- زمین ورزشی	محوطه آسفالته- فوتبال و مراسم های رمضان و محرم	خ آیت الله غفاری- جنب مسجد قدس و مرکز حبیب ابن مظاهر
۶۰- مدرسه حوزه علمیه حضرت زهرا خواهران و پایگاه بسیج	دوره های تکمیلی و آموزشی معارف- فلسفه- دعای کمیل- ندبه- مراسم های خاص	خ آیت الله غفاری- روبروی دانشگاه هرمزگان
۶۱- دانشگاه هرمزگان	بازدیدهای دانش آموزی و دانشجویی از مرکز اقیانوس شناسی - سالن زیرزمینی تئاتر	خ آیت الله غفاری- روبروی حوزه علمیه خواهران
۶۲- فرهنگسرای طوبی	خانه کتاب- تازه های کتاب که هر دو هفته یکبار ۱۰۰ جلد کتاب از تازه ترین انتشارات نشر می رسد- انجمنهای سینمای جوان- عکاسان- خطاطی- هنرهای تجسمی- نمایش و ...- سالن آمفی تئاتر ۳۵۰ نفره- نگارخانه- نقاشی- هنرهای تجسمی- کلاسهای فرهنگی هنری- محل نمایشگاهها- جشنواره- سمینار ...	خ آیت الله غفاری- جنب دانشگاه هرمزگان- روبروی حوزه علمیه خواهران
۶۳- کتابخانه فردوسی	دو سالن مطالعه ۶۰۰+۱۹۶۹۰ جلد کتاب- مخزن کتاب نابینایان	خ آیت الله غفاری- جنب دانشگاه هرمزگان رو بروی- حوزه علمیه خواهران
۶۴- کانون پرورشی کودکان و نوجوانان	کلاسهای داستان- قصه- شعر- نشر آثار	بلوار آیت الله غفاری- ابتدای خ مدرس- جنب پارک نونهالان
۶۵- مسجد اصغریه	نماز- دعا	بلوار شهید حقانی- کوچه یادگار ۱۰
۶۶- آموزشگاه طوفان	گلسازی	خ برق- نرسیده به فلکه قدس- بالای خیاطی جنگجو
۶۷- آموزشگاه آبتوس	آموزش سازهای موسیقی	چهار راه مرادی- جنب بانک سپه- داروخانه آلفا

۶۸- ناحیه مقاومت بسیج بندرعباس	نظامی و برنامه ریزی	خ آیت الله غفاری
۶۹- سازمان بهزیستی	-	خ آیت الله غفاری
۷۰- آموزشگاه شایسته	خیاطی و گیپور بافی	خ برق- نرسیده به فلکه قدس- رضوان ۱۶
۷۱- کامپیوتر شمس	دوره های کامپیوتر و امور اداری- حسابداری	میدان برق- خ شهید بهشتی- پاساژ شمس- جنب بانک تجارت
۷۲- هنرستان آیت الله صدر	هنرهای تجسمی- خیاطی- گرافیک دختران	میدان برق- خ بهشتی- کوچه شهید احمد کاشفی- جنب آموزش و پرورش ۲
۷۳- کامپیوتر حجاب	دوره کامپیوتر و حسابداری	چهار راه مرادی- جنب بانک سپه- کوچه مهیار ۲- داروخانه آلفا
۷۴- آموزشگاه هنگامه	آموزش گریم و آرایشگری	چهار راه مرادی- ساختمان اشکان- جنب طلا فروشی
۷۵- رایان نیان الکترونیک	کامپیوتر	چهارراه مرادی- خ بهشتی طبقه فوقانی داروخانه و بانک مسکن
۷۶- الکترونیک شهید حسین یزدی	دوره های برق و الکترونیک پسران	چهارراه مرادی- خ بهشتی- طبقه فوقانی داروخانه و بانک مسکن
۷۷- پایگاه بسیج مالک اشتر اصناف	کلاس آموزشی- مذهبی- اردوی برادران (نظامی)	میدان شریعتی- خ خراسانی مولود ۲
۷۸- استخر علوی	استخر مخصوص کارکنان علوم پزشکی	چهارراه مرادی- کوچه نصرالله شکر- جنب دبستان دانشگاه
۷۹- استریو رامی	فیلم- نوار- سی دی	خ برق- نرسیده به فلکه قدس- کوچه رضوان ۱۲
۸۰- زبانسرای دانش پژوه	دوره های زبان	چهارراه مرادی- خ شهید بهشتی- ساختمان اشکان
۸۱- آموزشگاه روبینا	آموزش گریم- تئاتر	بین شهربانی و اتوتاج- کوچه هوشنگ آرمان- جنب کاوش
۸۲- آموزشگاه دینز	آموزش گلسازی	بلوار سید جمال- روبروی خ کازرونی- جنب داروخانه لیاقت
۸۳- نرجس خاتون	آرایش	فلکه برق- جنب ایستگاه هدیش- داخل پاساژ امام رضا - طبقه اول- کوچه شهید عباس کاظمی
۸۴- اندیشه سازان	نقشه کشی - ساختمان- حسابداری- کامپیوتر	میدان برق- طبقه فوقانی - کنار عکاسی جزیره
۸۵- مدرسه علوم معارف دختران	مذهبی	میدان انقلاب- جنب شهرداری
۸۶- کافی نت لبخند	اینترنت	میدان ابوذر
۸۷- پارک	فضای سبز	خ شهید بهشتی- جنب بانک ملی
۸۸- هنرستان دخترانه دانش	-	خ شهید کازرونی- کوچه رحیل ۱۴

ماخذ: نگارنده

جدول ۳- جدول اطلاعات توصیفی نقشه شماره (۲) شیت شماره ۱۸

نام محل	نوع فعالیت	آدرس محل
۱- مسجد صاحب الزمان (عج)	دعای توسل - کمیل - نماز جماعت- روخوانی قرآن	خ آیت الله مدرس- کوچه بعثت ۱۲ انتهای- خیابان(جدید الحداث)- محله شهناز
۲- پایگاه مقاومت بسیج مسجد	فرهنگی به همراه اردوی زیارتی	خ آیت الله مدرس- کوچه بعثت ۱۲ انتهای - خیابان(جدید الحداث)- محله شهناز
۳- مسجد ابوالفضل سقا خانه	نماز- دعا	خ آیت اله مدرس- کوچه بعثت ۴
۴- مسجد پنج تن آل عبا	مراسم نماز - دعا سال تاسیس ۱۳۳۸	بلوار جمهوری اسلامی - شهناز تعاون ۲۲ و ۲۴
۵- حسینیه ام البنین	نماز- مراسم دعا- عزاداری خواران	بلوار جمهوری اسلامی- خ حر - ضلع شرقی- جنب کارگاه فنی مجید
۶- باشگاه ورزشی کالگ	سالن سرپوشیده - زمین رویاز فوتبال- بدنسازی	بلوار جمهوری اسلامی- خ حر - ضلع شرقی- جنب کارگاه فنی

مجید و حسینه ام البتین کوچه حدیث ۷		
بلوار جمهوری اسلامی - خ م حدیث ۱۵	ارائه فیلم - سی دی نوار - بازی کامپیوتری	۷- ویدئوکلوب آفتاب
بلوار جمهوری اسلامی - خیابان خر - کوچه نگارستان ۱ پشت درودگر عبادی	فوتبال	۸- زمین ورزشی
بلوار جمهوری اسلامی - خ خر - خ امام حسین - ضلع شرقی - جنب مشاور املاک ۲۰ متری کوچه شهید پرویز سبز غلامی	خیاطی	۹- آموزشگاه خیاطی مریم
کمربندی - خ امام حسین ضلع شرقی - کوچه حدیث ۴۵	دعا - نماز - قرآن	۱۰- مسجد ابوالفضل (ع)
کمربندی - دو راهی ایسینی - خ شهید الله پرست کوچه آیندگان ۷- ۶	دعا - مراسم عزاداری	۱۱- حسینه چهارده معصوم (ع)
کمربندی - دو راهی ایسینی - خ شهید الله پرست کوچه آیندگان ۸- ۱۰	دعای توسل - کمیل - ندبه - ختم قرآن - اهل کسا و ...	۱۵- حسینه کوثرالزهرای خواهران
کمربندی - دو راهی ایسینی - خ شهید الله پرست کوچه ۵	دعا و مراسم روضه	۱۶- حسینه شهدای سکنیه
کمربندی - دو راهی ایسینی - خ شهید الله پرست کوچه آیندگان ۴	آموزش خیاطی	۱۷- آموزشگاه خیاطی سما
کمربندی خ شاهد - شرقی - کوچه طلعه ۱	دعا - مراسم روضه خوانی	۱۸- حسینه امام خمینی (ره)
خ ظفر - ۲۰ متری درخت سبز کوچه شهید عوض پور	نماز - دعا - قرآن	۱۹- مسجد ابوالفضل
خ آیت الله مدرس - قبل از پل شهناز	در دست احداث	۲۰- پارک
بلوار جمهوری اسلامی کوچه آدینه ۱۲	مراسم های مذهبی	۲۱- مسجد رسول الله (ص)

۴- نتیجه گیری

مراکز در مناطق پر جمعیت و به نسبت مناطق کم

جمعیت بیشتر از این مقدار است.

- میزان تنوع مراکز گذران اوقات فراغت در مناطق مختلف متفاوت است و میزان تنوع در نواحی مرکزی شهر به شدت بیشتر از نواحی کم جمعیت و محروم است بطوریکه این نسبت تا ۱۱ برابر افزایش می یابد.

- توزیع مراکز گذران اوقات فراغت در یک منطقه خاص نیز نامتعادل می باشد و از سوی دیگر فاصله استاندارد مراکزی که فعالیت مشابه انجام می دهند نیز رعایت نشده است. در برخی مناطق با تراکم بیش از حد مواجه هستند و برخی مناطق با کمبود نوع فعالیت مربوطه.

۵- پیشنهادها

در مجموع با توجه به نوع تحقیق صورت گرفته و نتایج حاصل پیشنهادهای راهبردی برای بهبود خدمات دهی و دسترسی به مراکز فرهنگی به شرح ذیل ارائه می شود:

با شناسایی و ثبت مراکز فرهنگی شهر بندرعباس و به طور خاص مراکز گذران اوقات فراغت جوانان، هر دو بعد اطلاعات مکانی و توصیفی مرتبط با یکدیگر فراهم گردیدند. بنابراین در مقیاس کلی و در زمان آینده با بهنگام کردن اطلاعات مذکور می توان نظارت واحد و دقیقتری را بر روی کیفیت و کمیت فعالیتهای مراکز اعمال نمود. به جهت ارائه نتیجه گیری هدفمند از این مطالعه می توان به موارد زیر اشاره نمود:

- تعداد مراکز گذران اوقات فراغت در نواحی مرکزی شهر بندرعباس بیشتر از مناطق محروم و حاشیه ای شهر است. این نسبت بین ۴ تا ۸ برابر متغیر است.

- تعداد مراکز گذران اوقات فراغت به نسبت تعداد جمعیت جوان بین محدوده سنی ۱۴ تا ۲۹ سال، پیش بینی نشده است بطوریکه نسبت جمعیتی بین ۱ تا ۲ برابر در حال تغییر است در حالیکه نسبت تعداد

اطلاعات مکانی و مدیریت یکپارچه شهری، تهران، شهرداری تهران، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

پیرمرادی، علیرضا، جوادیان، مرجان، ۱۳۸۷، استفاده از سامانه اطلاعات مکانی و فرآیند تحلیل سلسله مراتبی در ارزیابی سازگاری کاربردی آموزشی و تعیین بهترین مکان برای احداث مدارس جدید، همایش اطلاعات مکانی و مدیریت یکپارچه شهری، تهران، شهرداری تهران، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

رهنما، محمد رحیم، آقاجانی، حسین، ۱۳۸۷، تحلیل توزیع فضایی اطلاعات مکانی کتابخانه های شهر مشهد گامی در جهت مدیریت یکپارچه شهری، همایش اطلاعات مکانی و مدیریت یکپارچه شهری، تهران، شهرداری تهران، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

خواجه الدین، سیدجمال الدین، ۱۳۸۵، تعیین رویشگاه گونه های چوبی صنعتی و نیمه صنعتی مناطق نیمه خشک مدیترانه ای، در استان چهارمحال و بختیاری با استفاده از GIS & RS، گزارش طرح تحقیقاتی، شورای پژوهشهای علمی کشور، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشکده مهندسی منابع طبیعی، اصفهان

فاطمی، سید باقر، رضایی، یوسف، ۱۳۸۵، مبانی سنجش از دور، انتشارات آزاده، تهران
قربانی، رسول، نوشاد، سمیه، ۱۳۸۷، راهبرد رشد هوشمند در توسعه شهری، اصول و راهکارها، مجله علمی پژوهشی جغرافیا و توسعه، شماره ۱۲، پاییز و زمستان ۱۳۸۷، پژوهشکده علوم زمین و جغرافیا، دانشگاه سیستان و بلوچستان.

۱-۵- با عنایت به نتایج تحقیق پیشنهاد می گردد برای تسهیل دسترسی و استفاده مطلوب تر از مراکز گذران اوقات فراغت، نسبت به توزیع و پراکنش مکانی بیشتر این مراکز به خصوص به سمت مناطق دو هزار و تپه الله اکبر اقدام لازم صورت گیرد در حال حاضر تمرکز و تراکم مراکز گذران اوقات فراغت در مناطق اتوتاج تا میدان یادبود قرار دارند؛

۲-۵- به لحاظ تنوع فعالیت مراکز گذران اوقات فراغت پیشنهاد می گردد مراکزی که نیاز کمتری به تمرکز در مرکز شهر را دارند و از سویی مراجعه کنندگان به آنها اکثراً جوانان هستند به مناطق حاشیه ای شهر منتقل شوند؛

۳-۵- برای رصد نمودن مراکز مورد نظر و همچنین برنامه ریزی صحیح در سالهای آینده از حیث صدور مجوز تاسیس، پیشنهاد می گردد هر سال وضعیت فعالیت مراکز فرهنگی بهنگام گردد.

سپاسگزاری

از همکاری دانشجویان گرامی رشته مهندسی منابع طبیعی - مرتع و آبخیزداری خانمها طاهره صادقی پورگوربندی، زهرا پریسای، زهرا سلیمانی، امیره امیری پورخمیری، آمنه و فرزانه میرزاده بغدادی و سمانه توتونچی در جمع آوری و ثبت اطلاعات میدانی تشکر و قدردانی می گردد.

منابع

ای. لگ، کریستوفر، ۱۳۸۲، سنجش از دور و سیستم اطلاعات جغرافیایی، فرید مر و مجید هاشمی تنگستانی، مرکز نشر دانشگاهی، چاپ اول، تهران.
پرهیزگار، اکبر، ۱۳۸۷، کارایی مدل‌های تصمیم گیر چند معیاره در مکان گزینی مراکز فرهنگی، همایش

هاکسهولد، و، ۱۳۸۰، مقدمه ای بر سیستمهای اطلاعات جغرافیایی شهری، فرشاد نوریان، شرکت پردازش و برنامه ریزی شهری.

Anonymous, 1994, CTA the government centre for information systems, "An introduction to Geographic Information Systems", HMSO, London.

Bateman, I.J, Lovett, A.A., 1998, "using geographical information Systems (GIS) and large area databases to predict yield class: a study of sitka Spruce in Wals, J. Forestry, Vol: 71, No: 2.

Bonham-Carter, G.F, 1994, Geographic information system for Geoscientists, Modeling with GIS, Chapter 9.

DeMers, Michael N., 2002, GIS Modeling in Raster, New Mexico State University, John Wily & Sons Inc, 208 pages, ISBN: 978-0-471-31965-8

Fedra, Kurt, 1999, Urban Environmental Management: Monitoring, GIS and Modeling, Computer, Environment and Urban Systems, 23.

Filho, Jugurta Lisboa, Iochpe, Cirano, Borges, Karla A.v., 2002, Analysis Patterns for GIS Data Schema Reuse on Urban Management Applications, CLEI Electronic Journal 5(2).

Pham, Trung T., Musy, Marjorie, Siret, Daniel, Teller, Jacques, 2007, Methodology for Integrating and Analyzing Environmental and Urban Data in 3D GIS, 10th AGILE International Conference on Geographic Information Science, Aalborg University, Denmark.

Sengtianthr, v., Lao PDR, 2004, Solid Waste Management in Urban Areas of Vientiane Capital City Using GIS, 30th WEDC International Conference, Vientiane.

علوی پناه، کاظم، ۱۳۸۲، کاربرد سنجش از دور در علوم زمین (علوم خاک)، انتشارات دانشگاه تهران.

کاظمی، داوود، ۱۳۸۷، ارزیابی توزیع فضای مراکز آموزشی مبتنی بر تحلیل شبکه نمونه موردی: شهر اردستان، همایش اطلاعات مکانی و مدیریت یکپارچه شهری، تهران، شهرداری تهران، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

مخدوم، مجید، جعفرزاده، هورفر، درویش صفت، علی اصغر، مخدوم، عبدالرضا، ۱۳۸۳، ارزیابی و برنامه ریزی محیط زیست با سامانه های اطلاعات جغرافیایی (GIS)، انتشارات دانشگاه تهران.

ملکی، سعید، زارعی، بلال، تقی زاده، ایوب، ۱۳۸۷، مکان یابی کتابخانه های عمومی شهرستان اهواز با استفاده از سامانه اطلاعات جغرافیایی (ساج)، همایش اطلاعات مکانی و مدیریت یکپارچه شهری، تهران، شهرداری تهران، مرکز اطلاعات جغرافیایی شهر تهران.

مهدوی نجف آبادی، رسول، ۱۳۸۳، مطالعه پتانسیلهای جنگلهای استان چهار محال و بختیاری در معرفی گونه های صنعتی و نیمه صنعتی مدیریتانه ای با GIS، خواجه الدین، سیدجمال الدین، پایان نامه کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی اصفهان، دانشکده مهندسی منابع طبیعی، گروه مرتع و آبخیزداری.